

KROONIKA

Euroopa akadeemilise pärandi hoidjate kokkusaamine „Universeum XI” Uppsalas

17.–20. juunini 2010 toimus Uppsalas Euroopa ülikoolimuuseumide ühenduse UNIVERSEUM XI kokkusaamine pealkirja all „Ülikoolide pärand: olevik ja tulevik”. See koostöövõrgustik loodi 2000. aastal Halles. 2005. aastal korraldati Universeumi kohtumine Tartus.

Uppsala ülikooli vanasse hoonesse, auväärseesse Gustavianumi olid kogunenud ettekandjad Rootsist, Prantsusmaalt, Saksamaalt, Austriast, Portugalist, Madalmaadest, Poolast, Itaaliast, Norrast, Ühendkuningriigist, Hispaaniast, Leedust, Belgiast, Tšehhist ja Eestist. Tartu Ülikooli Muuseumide esindus koosnes neljast inimesest: Inge Kukk, Reet Mägi, Lea Leppik ja Viljar Valder.

Kolmel päeval kuulati ettekandeid, mille läbiv teema oli ülikoolide ajalooliste kollektsioonide ja teaduslaborite avamine rahvale. Eri maade suundumused ja kogemused on selles osas erinevad. Hea meel oli tõdeda, et mõnes asjas on Eesti juba üsna kaugel: kui mitmed ettekandjad rääkisid kollektsioonide kaardistamise vajadusest, et saada teada, mis üldse olemas on, siis meil on see juba tehtud. Kusagil ei kahelda, et ülikoolide aineiline pärand vajab ja väärib laiemat tutvustamist, kuid sageli on probleemiks finantsküsimused, administratiivne juhtimine, kollektsioonide kuuluvus. Iseloomulik on kogude koondamine ja avamine. Väga palju tehakse või kavatakse teha digiteerimise ja veebijuurdepääsu loomise osas. Samavõrd aktuaalne on aga ka kogude eksponeerimine. Plaanid ulatuvad väikestest näitusenurgakestest suurejoonelistele teaduslinnakuteni, kus on kavas ajalooline pärand rakendada atraktiivselt teaduse populariseerimise teenistusse (Lyon). Väga laialt levinud suhtumise

Konverentsi puhul oli auväärt Gustavianumi ees ja sees üliõpilastest auvahtkond.

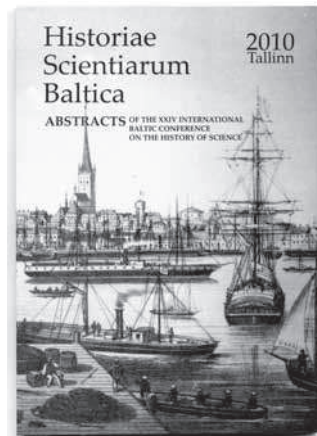
kohaselt on muuseum vanamoeline, aga teadus ei ole. Nii on kõikjal ülikoolimuuseumide missiooniks saamas üha enam ajaloo kogumise kõrval nüüdisaegse teaduse tutvustamine. Ühtlasi on ülikoolimuuseumid ülikoolide ühise identiteedi loojad ja põlvkondade sidemete hoidjad. Seda viimast funktsiooni saab kindlasti täita veel paremini, kui rakendada kas või olemasoleva pärandi kirjeldamisel rohkem noori (Uppsala).

Mitmes ettekandes kõlasid ka murelikud või hoiatavad noodid: kus on piir kommertstegevuse ja atraktiivsuse ning ajaloolise tõepära ja kultuuripärandi hoidmise vahel? Kas esiplaanile tuleks seada ajalooline tõde või keskenduda ennekõike oma ülikooli saavutustele? Kui palju tohib teha mööndusi ajalooliste ruumide või eksponaatide kasutamise tingimustes nende parema müümise otstarbel? Kas kõrgkoolide liitmisel tuleb liita alati ka muuseumid? Eri maade kogemused on selle poolest üsna erinevad. Muuseumid üldse ja ülikoolimuuseumid sealhulgas otsivad tasakaalu pärandi hoidmise ja moderniseerumise vahel.

Kui seni oli ühendus toiminud vaid koostöövõrgustikuna, siis 18. juunil 2010 peetud peaassambleel võeti vastu ka põhikiri, millega loodi mittetulundusühing (registreeritud Strasbourgis). Lepiti kokku, et järgmine, kaheteistkümnes Universeumi kokkusaamine toimub 2011. aasta mais Padovas ja selle teema on, kuidas planeerida ülikoolide pärandi kasutamist ja säilitamist tuleviku tarbeks.

XXIV rahvusvaheline Balti teadusajaloo konverents

toimus 8.–9. oktoobril Tallinnas. Konverents jätkas juba üle poole sajandi kestnud traditsiooni (vt ülevaadet eelmise 50 aasta kohta Tartu ülikooli ajaloo küsimused nr XXXVII), mida kannab Balti Teadusajaloo ja -filosofia Assotsiatsioon ning Eesti poolelt Teadusajaloo ja Teadusfilosofia Eesti Ühendus. Lisaks kolmele Balti riigile on viimasel ajal kaasa haaratud ka Soome teadlased ja üha enam kolleege Venemaalt. Konverentsi jäädvustab teeside kogumik 93 ettekande lühikokuvõtetega.

Konverentsi teeside kogumik